

Sprawozdanie z konferencji naukowej „Nowe media. Polityka – kultura – społeczeństwo”

(Toruń, 22–23 kwietnia 2010 roku)

Już po raz czwarty polscy badacze zajmujący się problematyką rozwoju nowych mediów mieli okazję spotkać się w Toruniu, aby wymienić się swoimi spostrzeżeniami i przemyśleniami na temat zmian dokonujących się w przestrzeni komunikacji społecznej. Organizatorami odbywającej się w dniach 22–23 kwietnia 2010 roku konferencji byli pracownicy i doktoranci Katedry Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Kierownikiem naukowym konferencji był prof. Marek Jeziński. W składzie komitetu organizacyjnego konferencji znaleźli się: Łukasz Bartosik, Barbara Brodzińska, Wojciech Peszyński, Aleksandra Seklecka, Łukasz Wojtkowski oraz Bartosz Wypych. Patronat honorowy nad konferencją objął prezydent Torunia Michał Zaleski.

Na sympozjum zjawili się przedstawiciele takich humanistycznych dziedzin nauki, jak: medioznawstwo, kulturoznawstwo, politologia, socjologia, psychologia, prawo, filologia oraz filozofia. Zakres tematyczny przedstawianych referatów był wobec tego bardzo szeroki. Obrady odbywały się w ramach czterech paneli: „Nowe media jako wyzwanie dla mediów tradycyjnych”, „Nowe media a nowoczesne społeczeństwo”, „Nowe media w polityce” oraz „Nowe media a kultura”.

Uczestników konferencji powitali dziekan Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych prof. Roman Bäcker oraz kierownik Katedry Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej prof. Marek Jeziński. W ramach sesji plenarnej jako pierwszy wystąpił Janusz Golinowski (UKW) z referatem poświęconym procesowi konstruowania tożsamości indywidualnej i grupowej społeczności sieciowej przez nowe media. Autor zauważył, że nadawanie przez współczesną kulturę narcyzmu pierwszorzędного znaczenia obrazom oraz koncentrację na fasadowości należy wiązać nie tylko z postępem technologicznym, ale także ze znaczeniem, jakie nadaje się współcześnie temu, co widzimy, a także temu, jak widzą nas inni. Komunikacja za pośrednictwem nowych mediów tylko pozornie służy dialogowi i rozmowie. Prawdziwym celem nie jest rozwiązanie potencjalnych problemów, ale ich ujawnianie i manifestowanie. Jerzy Biniewicz (UWr) opisał proces tabloidyżacji dyskur-

su medialnego. Prelegent podkreślił, że tabloidyzacja jest we współczesnym świecie nieuniknionym procesem, który upraszcza jego obraz, a przy tym koncentruje uwagę na selektywnie dobranej sekwencji wyznaczników i wiąże je z określoną warstwą aksjologiczną.

Panel „Nowe media jako wyzwanie dla mediów tradycyjnych” otworzył referat Marka Graszewicza (UWr), w którym autor próbował znaleźć odpowiedź na pytanie, czy nowe media stanowią konkurencję dla mediów masowych? Agnieszka Węglińska (DSW) poruszyła kwestię rozwoju telewizji mobilnej. Prelegentka zawarła w swojej prezentacji propozycję systematyzacji tej formy komunikacji. Wskazała na Koreę Południową jako państwo, w którym telewizja mobilna cieszy się dużym zainteresowaniem społecznym. Radosław Sajna (UKW) przedstawił wnioski płynące z analizy ponad 150 dzienników opiniotwórczych *online* z różnych kontynentów. Zdaniem badacza poziom ich rozwoju jest pod wieloma względami bardzo zróżnicowany, a jednocześnie pewne trendy rozwojowe obserwuje się w różnych rejonach świata. W podsumowaniu prelegent stwierdził, że jeszcze nie wszędzie na świecie dzienniki w wersji *online* wydają się już idealnym substytutem tradycyjnych wersji drukowanych. Magdalena Przybysz-Stawska (UŁ) przybliżyła temat obecności w wirtualnej przestrzeni tygodników opinii. Rosnący dostęp do Internetu zmusza wydawców do modyfikowania dotychczasowej formuły działania. W referacie znalazła się pełna analiza dwóch zasadniczych modeli obecności tygodników w Internecie – serwisów internetowych i wydań elektronicznych. Z kolei Lidia Pokrzycka w swoim wystąpieniu przedstawiła wybrane inwestycje internetowe światowych koncernów medialnych, a także agencji prasowych. Nie zabrakło odniesień do bieżącej sytuacji gospodarczej na rynku mediów – poruszony został wątek wpływu kryzysu gospodarczego na rynkach finansowych z 2009 roku na internetową politykę inwestycyjną wybranych koncernów, w tym m.in. ITI, Bertelsmanna i Axel Springera. Karina Stasiuk-Krajewska zauważyła w swoim wystąpieniu, że kategorie dziennikarstwa internetowego czy dziennikarstwa przywoływane są jako zasadnicze dla współczesnego dyskursu teoretycznego i praktycznego dotyczącego dziennikarstwa i dziennikarza. Wystąpienie stanowiło próbę krytycznej analizy sposobu rozumienia i interpretowania tych kategorii w ramach polskiego medioznawstwa i możliwych konsekwencji ich ekspansji. Referat Agnieszki Janiak dotyczył ciszy rozumianej jako kategorii zależnej od przemian kulturowych i zmieniających się potrzeb społecznych. Autorka wystąpienia przekonywała, że w czasach nieustannego zgiełku, nadmiaru, natarczywości audiowizualnej, słowotoku i kakofonii informacyjnej, które są następstwami ekspansji nowych mediów, przestrzeń ciszy jest warta szczególnej uwagi i wszechstronnego oglądu.

W ramach panelu „Nowe media a nowoczesne społeczeństwo” Filip Pierchalski (UKW) poddał analizie zjawisko obywatelskości w kontekście syntetycznego modelu komunikowania społeczno-politycznego. Ponadto ukazał współ-

czesne rozumienie tego pojęcia w kontekście rozwoju nowych mediów. Miłosz Babecki poświęcił swój referat omówieniu kwestii wizerunku terroryzmu w środowisku gier internetowych. Badacz spostrzegł, że w wielu współczesnych grach odbiorcom oferuje się możliwość walki z terroryzmem, niekiedy zaś zamianę ról zamachowca i samobójcy. Z wielością wcieleń koresponduje zatem bogactwo terrorystycznych wizerunków. Dyskutant skupił się w swoim wystąpieniu na uproszczeniu – wiodącej strategii modelowania tychże postaci. Zamykający ten panel referat Bogusława Węglińskiego był skoncentrowany na dwóch konstytutywnych cechach sieci – transgraniczności i anonimowości, które w opinii prelegenta ułatwiają prowadzenie działalności konspiracyjnej i terrorystycznej z terenu różnych państw i kontynentów.

W drugim dniu konferencji uczestnicy wygłosili referaty w dwóch panelach: „Nowe media w polityce” oraz „Nowe media a kultura”. W panelu „Nowe media w polityce” Tomasz Olczyk z Uniwersytetu Warszawskiego w referacie „Kampania 2.0? Internet w marketingu politycznym w kampanii prezydenckiej Baracka Obamy a doświadczenia polskie” dokonał porównania amerykańskich kampanii wyborczych z polskimi. Zauważył, że następuje proces amerykańskiej i profesjonalizacji kampanii wyborczych, a inspiracją dla wielu polskich polityków może być kampania prezydencka Baracka Obamy. Prelegent konstatował, że w Polsce czyni się jedynie próby wykorzystania Internetu w kampaniach, natomiast nie są to próby do końca udane. Radosław Sojak z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu zaprezentował referat pt. „Pytania o autonomię i pluralizm dyskursu publicznego w Internecie. Na przykładzie prasowej i internetowej dyskusji o filmie *Towarzysz general*”. Referent założył dwa cele swojego wystąpienia: prezentację dyskusji prasowej i internetowej po wyemitowaniu filmu oraz weryfikację hipotezy mówiącej o nikłym stopniu autonomiczności najpopularniejszych internetowych serwisów informacyjnych względem innych mediów.

Anna Leszczuk-Fiedziukiewicz z Uniwersytetu w Białymstoku zaprezentowała referat „Internet jako narzędzie kreowania wizerunku polityka”. Odniosła się w nim do coraz większej roli Internetu w komunikowaniu politycznym, skupiając się na wykorzystaniu go w kształtowaniu wizerunku. Michał Kaczmarczyk z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w referacie „Misja lokalnego portalu internetowego na przykładzie serwisu e-sosnowiec.pl” zaprezentował rozwój lokalnego portalu internetowego i próbę stworzenia za jego pomocą wspólnoty regionalnej. Prelegent opisał specyfikę Zagłębia, przedstawił misję portalu e-sosnowiec.pl oraz starał się wykazać jej determinanty.

W panelu „Nowe media a kultura” uczestnicy zaprezentowali różnorodność tematyczną w swoich referatach. Magdalena Mateja z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w wystąpieniu zatytułowanym „Internet i literatura – alians strategiczny czy niebezpieczny związek?” przedstawiła sposoby prezentacji literatury w Internecie. Wyróżniła między innymi: publikację książek elektronicznych, archi-

wizację literatury, generowanie środowiska literackiego, eksperymentowanie literackie, dostarczanie motywów literackich. Sebastian Skolik z Politechniki Częstochowskiej w referacie „Design, partycypacja, prawa autorskie. Formy hybrydyzacji nowych mediów” dowodził, że obecnie mamy do czynienia z kulturowym „wyścigiem zbrojeń” między platformami medialnymi tworzonymi społecznie przez wolontariuszy i wielkimi korporacjami. Referent skonstatował, że zanikanie podziału na twórców i odbiorców w Internecie tworzy coraz większą mozaikę form medialnych oraz postępującą ich hybrydyzację.

Maria Śliwińska z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika zaprezentowała funkcjonowanie wirtualnej biblioteki cyfrowej w referacie pt. „Europeana – repozytorium cyfrowe kultury europejskiej”. Zauważyła, że biblioteka cieszy się ogromną popularnością, jest bogatym źródłem informacji oraz jest użytkowana przez różne instytucje kultury. Prelegentka zwróciła uwagę na to, że projekt biblioteki nie został do końca zrealizowany, a w najbliższych latach nastąpi jej rozwój, głównie poprzez dodanie wielu milionów obiektów z archiwów, bibliotek i muzeów europejskich. Maciej Biały z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w referacie „Nowe media, kultura muzyczna, antropologia muzyki, filozofia muzyki” powoływał się na tezy Marshalla McLuhana dotyczące komunikowania masowego w odniesieniu do muzyki. Referent skonstatował, że nowe media wywierają ogromny wpływ na muzykę, poprawiają jej egzystencję oraz dotykają jej istoty i istnienia.

Uczestnicy konferencji jednoznacznie stwierdzili, że należy obserwować rozwój nowych mediów, analizować ich oddziaływanie na wiele sfer naszego życia, a także badać ich wpływ na odbiorców.

Bartosz Szwejkowski, Piotr Ziarek
(Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)